

Λεύκωμα «Εγκόλπια» της Μονής Βατοπαιδίου

/ [Αγιορείτικα](#)

Εγκόλπια: Το πολυτελές λεύκωμα των: Γιώτας Οικονομάκη-Παπαδοπούλου, Brigitte Pitarakis, Κάτιας Λοβέρδου-Τσιγαρίδα κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου.

Όπως αναφέρεται στον πρόλογο του βιβλίου, ο όρος “εγκόλπιο” έχει γενικότερη σημασία. Αναφέρεται τόσο στους “επίπεδους σταυρούς” ή τους “σταυρούς-λειψανοθήκες”, όσο και σε κάθε κυκλικό, ορθογώνιο ή πολυγωνικό εικονίδιο, με ή χωρίς άγια λείψανα.

Αυτά τα αντικείμενα λατρείας αντλούν τη δύναμή τους από τα άγια λείψανα που περικλείουν, αλλά και από τα εικονογραφικά τους θέματα.

Η Ιερά Μονή Βατοπαιδίου φυλάσσει 150 εγκόλπια, ανέκδοτα κατά το μεγαλύτερο μέρος τους. Στοιχειοθετούν ένα πανόραμα δέκα αιώνων τέχνης, τεχνικής και λατρείας.

Από τη μελέτη των βυζαντινών εγκολπίων, διάσπαρτων σήμερα σε διάφορες συλλογές, συμπεραίνεται ότι η πρώτη χρήση τους ανάγεται στον 4ο αιώνα. Τα βυζαντινά εγκόλπια του Βατοπαιδίου, που αριθμούν εξήντα τεσσάρων αντικείμενα, χρονολογούνται από τον 6-7ο αιώνα έως τα τέλη του 14ου - αρχές 15ου αιώνα. Αναφέρονται αρχικά από τον Ρώσο περιηγητή Grigorovic Barskij που επισκέφτηκε το Άγιο Όρος το 1744. Τότε, φυλάσσονταν σε κιβώτιο στο ιερό της Μονής, μαζί με το πολύτιμο λείψανο της Τιμίας Ζώνης της Θεοτόκου.

Τα εγκόλπια είναι μικρά αντικείμενα που προορίζονται για ανάρτηση. Περιλαμβάνουν σταυρούς, εγκόλπια διακοσμημένα με καμέους, στεατίτες και άλλα υλικά, ξυλόγλυπτα, λειψανοθήκες κυκλικού ή ορθογώνιου σχήματος, λαϊκά φυλαχτά κ.α.

Η πρώτη αυτή συστηματική δημοσίευση εγκολπίων που φυλάσσονται σε αγιορείτικη μονή, ρίχνει φως στη σημασία της μικρογλυπτικής και αργυροχρυσοχοΐας στη βυζαντινή και νεότερη ιστορία της τέχνης, καθώς παρουσιάζει μια πρώτη προσέγγιση της εξέλιξης του είδους από τα βυζαντινά ως

τα νεότερα χρόνια, στον ευρύτερο χώρο του ορθόδοξου κόσμου, τεκμηριώνοντας επιβιώσεις πρακτικών και νοοτροπιών στις μακρές διάρκειες.

Τη συλλογή αυτή, σε αυτή την πολυτελή έκδοση, σχολιάζουν εξαντλητικά οι κ.κ. Γιώτα Οικονομάκη-Παπαδοπούλου, ιστορικός τέχνης, η βυζαντινολόγος δρ. Brigitte Pitarakis και η αρχαιολόγος Κάτια Λοβέρδου-Τσιγαρίδα. Τα αντικείμενα απεικονίζονται σε μεγέθυνση, με εμφανείς όλες τις λεπτομέρειες, ενώ δίπλα αναγράφεται το υλικό κατασκευής, η τεχνική που χρησιμοποιήθηκε, οι διαστάσεις και η χρονολόγηση του εγκολπίου.

Τον πρόλογο υπογράφει ο Ηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου Αρχιμανδρίτης Εφραίμ.

[ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΠΑΤΗΣΤΕ ΕΔΩ](#)